

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XVII.

Cena lista je 25.00. Entered as second-class matter January 25, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sreda, 16. januarja (Jan. 16), 1924.

Subscription \$5.00
Yearly

STEV.—NUMBER 13.

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Republikanski radikalci zopet porazili staro gardo v kongresu. Ford je nevaren Ameriki, je dejal Zangwill.

Sin morilca W. J. Lincoln pri- držan v zaporu.

Mlekarška stavka farmarjev končana s kompromisom.

Enotna fronta delavec v Kaliforniji.

Inozemstvo.

Italijani zadovoljni z reškim pakтом.

Belgradska konferenca končana, ne da bi bila doseglja kaj stvarnega.

Napetost med Anglijo in Francijo vedno večja.

Katastrofalni padec francoskega franka.

Konservativna vlada Anglije se je ob slovesu priliznila delavecem. Nov potres na Japonskem; 50 mrtvih, 300 ranjenih.

Amnestija za kerenakijevec v Rusiji.

Enotna delavska fronta v Kaliforniji.

Farmar-laboritti, nestrankarji, sozialisti in komunisti so se združili.

San Francisco, Cal. — Na konferenci zastopnikov farmarsko-delavske stranke, Nestrankarske lige, farmarske unije, socialistične stranke, Workers party in mnogih drugih političnih in strokovnih organizacij je bilo zaključeno dne 15. januarja, da vse te stranke in organizacije nastopijo skupno v jesenski vojini kampanji v Kaliforniji.

NOV POTRES NA JA- PONSKEM.

Petdeset ubitih in 300 ranjenih v novem sunku; Tokijo je odresan in Jokohama zopet v plamenu.

London, 15. jan. — Po brzjavkah iz Osake je bilo danes zjutraj 50 oseb ubitih in 300 ranjenih v Tokiju, Jokohami in drugih japonskih mestih, katere je zopet zadel silovit potres. Požar je izbruhnil v Tokiju in v Jokohami je 600 hiš zgorelo.

Tokijo, 15. jan. — Močan potres, najmočnejši po zadnjem katastrofi, je danes zjutraj zmanjal Tokijo in vrgel ljudi v največjo paniko. O kaki veliki škodi še ni poročilo.

Osaka, 15. jan. — Silni potresni sunki so se pojavili danes zjutraj. Središče potresnega kretanja je bil Tokijo in vsa telefonska in hrazenjna zveza z glavnim mestom so pretrgana.

Tomioka, 15. jan. — Najhujši potres izza zadnje katastrofe je danes zasibil Tokijo in Jokohamo. Tiri cestne železnice v Jokohami so se zvili in mnoge hiše so se zgrudile. Palmova drevesa so se pripogibala do tal in kip Bude so je groteskno pomikal po vrtu zbraven nekega hotela.

KUZBAŠKA TOŽBA OVRŽENA.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Državno najvišje sodišče je zavrglo zadnjo obtožnico, ki je bila naperjena proti Pascalu Cosgrove, bivšemu članu ameriškega odbora kolonije Kuzbas v Rusiji.

Obtožen je bil tativne. Tožbo je povzročil nezadovoljen ameriški kolonist Doyle, ki se je vrnil iz Rusije in zahteval nazaj denar, ki ga je plačal za vožnjo. Cosgrove pravi, da ni tožba pravilno ovirala naseljevanja v Kuzbas, ki izborni napreduje.

Tut se pokale v dveh tednih.

Luxor, Egipt, 15. jan. — Howard Carter je naznani, da odpre Tutankamenov sarkofag prve dni februarja. Vse štiri celice, ki pokrivajo rakev, morajo biti prej odstranjene. Otvoritev bo težko delo, kajti pokrov iz massivnega granita tehta najmanj dve tone,

ne v veljavi tri meseca.

Moskva, 15. jan. — Predsednik centralnega izvrševalnega odbora sovjetcov Kalinin je včeraj podelil amnestijo vsem socialrevolucionarjem in meniševikom, ki so bili na smrt radi terorističnih sinov in oborožene vstape proti sovjetom.

Komisar Kurski je dejal v in-

tervu: "Dejstvo, da so proti-

revolucionarji pomilovani, je do-

bar da je sovjetska vlada močno

znotraj in zunaj".

SIN MORILCA W. J. LINCOLNA PRI- DRŽAN V ZAPORU.

John Lincoln trdi, da ni njegov oče umoril njegovo mačeho, in da je tozadnava očetova izpovedba popolnoma napačna.

DRŽAVNI PRAVDNIK DOLEJ W. J. LINCOLNA DVOJNEGA UMORA.

Chicago, Ill. — Dvajsetletni sin Warrena J. Lincoln, ki je priznal, da je morilc svoje zo- ne, je bil pridržan v zaporu za nadaljnje izpraševanje. To se je zgodilo potem, ko so oblasti pričele s preiskavo na podlagi teorije, da je imel stari Lincoln pomagače pri svojem zločinu.

Mladec John Lincoln tudi te- trdi, da ni pomagal svojemu oče- tu ubiti ge. Lincoln, ki je bil njegova mačeha, in pa Byrons Shoupa, ki je bil brat Lincolnove žene. Niti ni pomagal svoje- mu očetu skizati trupel, kar pri- znava oče, da je storil sam.

Tri izjave, ki jih je podal mladec, so napotile šerifa Orra in Cecilia Reillyja k temu, da sta ga pridržala v zaporu za nadaljnje izpraševanje. Fant je zaprt v ge- nevski jedi. Tiste tri izjave so te- le: 1.) Fant je rekel, da mu je njegov oče dejal po enem nehrnjih preprič, da je na vsak način treba nekaj storiti; 2) da je bil njegov eden vedno zelo zapu- npram njemu in da mu je razodeval vse svoje križe in težave pa načrte in nakane, in 3) da je obiskal svojega očeta v nekem lika- kemu hotelu, ko so imeli ljudi Warrena Lincolnja za mirovino.

"Moj oče ju ni umoril," je za- trdil mladec, "Spal sem v res- illiansku tisto noč, ko sta zapu- nile moja mačeha in Byron. Roy Weider je hodil z mano spät dal- časa, ali tisto noč ga ni bilo tam- kaj."

Iz izpovedi Lincolnovaga sina je izpoznał državni pravnik, da je moral biti že kakšna druga ženska vmes. Morda je imel od- vjetnik Lincoln kako ljubico, kar bi bil primeren motiv ali nagib za dvojni umor. Ali stari Lincoln ni nikakor priznal, da bi bil umo- ril tadi svojega svaka Shoupa.

Vendar pa se je odločil državni pravnik dobiti sodno zaporno

povelje, na čigar podlagi bi naj-

bil Lincoln zaprt radi dveh umo- rov.

John Lincoln je prišel v jetniš- nico svojemu očetu na posod.

Tam je hotel na vsak način doka- zati in uveriti policijo, da je nje- gov oče blazen, in da je njegovo

pripoznanje zločina niso. Fant

trdi, da je spal v restiljaniku dne

10., 11., 12. in 13. januarja, t. j.

prej in potlej, ko bi naj bil iz-

vrsen umor in sežigaj-

nu, čeprav je bil vselej zvoden,

kadar je prišel njegov oče v

restiljaniku ponoči.

Kot je dejal mladec, ker ni videl (John)

trupel v hiši v teku štirinajstih

ur, v katerem ženska pravi

starški Lincoln, da sta bili tam- kaj. Niti ne ve niceso o sežiganju,

čeprav je bil vselej zvoden,

kadar je prišel njegov oče v

restiljaniku ponoči.

John Lincoln je prišel v jetniš- nico svojemu očetu na posod.

Tam je hotel na vsak način doka- zati in uveriti policijo, da je nje- gov oče blazen, in da je njegovo

pripoznanje zločina niso. Fant

trdi, da je spal v restiljaniku dne

10., 11., 12. in 13. januarja, t. j.

prej in potlej, ko bi naj bil iz-

vrsen umor in sežigaj-

nu, čeprav je bil vselej zvoden,

kadar je prišel njegov oče v

restiljaniku ponoči.

Odvetnik William J. Corrigan,

ki je vložil Lincolnov predlog za

razporoko dne 13. marca 1923, t.

j. dva meseca pred dnevnem pri-

poznanjem umora, je izpovedal

natako tako kotak John Lin-

coln. Rekel je, da je Warren Lin-

coln blazen, nadalje, da ni bil te-

daj v takšnem fizičnem stanju, da

bi mogel umoriti mrs. Lincoln z

leženim drogom, in da je sin John

Lincoln s svojim očetom pred in po-

10. januarju 1923.

MLEKARSKA STAVKA KON- ČANA.

Chicago, Ill. — Čikaška mlekar- ska stavka je bila poravnana v to- rek zgodaj zjutraj po konferenci, ki je trajala šest ur ponoči. Zdrav- stveni komisar dr. Bundesen je igral vlogo vnetega posredoval- ca. Ceno za sto funtov mleka so postavili na \$2.67 in pol centov. Vsaka stranka je odnehala za polovico, in drži. Bundesen se je posrečil privesti prepragoči se stranki k spravi. Nova cena osta-

TA JE NAJNOVEJŠA!

Chicago, Ill. — Fred R. Mar- win, urednik "New York Com- merciala" je dejal 14. t. m. na "konvenciji farmarjev in to- varnarjev" v Congress hotelu, da je izvolitev La Follette, Magnusa Johnsona in drugih far- mer-laboritor ter progresivev, ki zahtevajo priznanje sovjetske vlade v Rusiji, komunistične zarote!

Na istem zboru je John M. Glenn, tajnik Illinoiske zvezde tovarnarjev, rekel, da sta far-

mar in tovarnar naturna zave- nika, ker sta oba delodajale in

oba kapitalista! Oba nimata

ni skupnega z delavec, zato

morata držati skupaj proti de-

lavcu! — Ta konvencija ima

namen, razcepiti farmarje in

ih odtegniti od skupnega gi-

banja z delavec.

FORD — AMERIŠKA NEVARNOST.

Chicago, Ill. — Židovski pisar- telj in dramatik Izrael Zangwill je v svojem govoru, ki ga je imel na Židovskem ljudskem zavodu, označil Henrika Forda za ameriško nevarnost v vsakem oskrbi.

"Oč je last, oziroma posest ve- likega kapitala nevarnost za de- želo, potem ji je nevaren Henry Ford," je rekel Zangwill.

"Mi primašamo svetu mir in pravico," je rekel.

Govorec o židovskem problemu in Palestini je satril pisanju, da je del krivide na Židih samih, ker ne marajo toliko štirovati, kolikor je potrebno za rešitev pale- stinskega vprašanja.

Katastrofalo padanje francoske valute.

Frank je zdaj manj vreden ko ita- lijska lira; belgijski denar leže v miču. Japonski jen tudi pada.

Pariz, 15. jan. — Francoska vlada je danes zaključila povla- ti vse posredne in neposredne davke za 20 odstotkov.

New York, N. Y. — Francoski frank je 14. t. m. padel na new- yorkski borzi na 4.27 centov. Za

\$4.27 se je lahko dobitlo sto fran- kov, za \$3.98 pa sto belgijskih frankov. Istočasno je bila italijska lira vredna 4.68 centov. Prvič po vojni se je zgodilo, da je italijska lira vredna več ko fran- coski frank.

Na milijone frankov je bilo vr- Zenih na denarni trg v New Yorku, Londonu, Parizu in Amster- damu, kar je povzročilo katastro- falni padec. Padanje francoske

valute se pripisuje neugodnim po- ročilom po francoskih financah in govoru ameriškega komisarja Charlesa G. Dawesa v Parizu, ki je dejal, da reparacije ženejo Ev- rope v propast. Istočasno je poro- očilo o rešitvi reskega spora ugo- dno vplivalo na italijsko liro.

Tokijo, 1

IMENIK
slovenského
društva S. N.

— Prof. Vinc. Cainkar.

